

Intresseorganisationer

Handikapporganisationerna arbetar för att förbättra villkoren för barn och vuxna med funktionsnedsättning. Där kan man även få kontakt med andra med liknande funktionsnedsättningar. Här är några av de största, på HSO:s hemsida finns en mängd länkar.

DHR

Delaktighet, Handlingskraft och Rörelsefrihet, www.dhr.se

RFA

Autism- och Aspergerförbundet, www.autism.se

FUB

Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna, www.fub.se

HSO

Handikappföreningarnas Samarbetsorgan, www.hso.se

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

Förvärvade hjärnskador, www.hjarnkraft.nu

RBU

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, www.rbu.se

Riksförbundet Attention (ADHD etc), www.attention.se

Telefonnummer hittar ni på respektive hemsida.

*****

Ni är alltid välkomna att höra av er om ni har frågor!

Habiliteringens kuratorer – Region Dalarnas telefonväxel 023-49 00 00

Reviderad dec 2018

Habiliteringens information om sambandsstöd

*för personer med funktionsnedsättning
och deras familjer i Dalarnas län*

Denna broschyr innehåller en sammanställning av de olika former av stöd och hjälp som finns för personer med funktionsnedsättning och deras familjer

VILKEN HJÄLP KAN MAN FÅ?

Förutom de sociala förmåner som alla har tillgång till enligt gällande lagstiftning och bestämmelser, tillkommer speciella förmåner för vissa personer med funktionsnedsättning.

Från 1994 gäller *LSS* – Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagen innehåller bestämmelser om insatser för personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. med betydande och bestående hjärnskada i vuxen ålder föranlett av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Denna lag är en rättighetslag som stärker rätten till stöd och service från samhället för personer med funktionsnedsättning. Besluten kan överklagas i Förvaltningsrätten.

Tala med Din kurator som kan ge råd om Du ska söka enligt LSS eller på annat sätt.

I Dalarna finns habiliteringskuratorer på följande orter:

Avesta, Borlänge, Falun, Ludvika och Mora.

Aktivitetsersättning	11
Avlösarservice	5
Bilstöd, körkortsutbildning för rörelsehindrade	10
Blöjor mm	3
Boende i familjehem	5
Bostad med särsk. service för barn och ungdomar	5
Bostad med särsk. service för vuxna	6
Bostadsanpassningsbidrag	7
Bostadsbidrag	10
Bostadstillägg	10
Daglig verksamhet	6
Färdtjänst/Riksfärdtjänst	7
Förlängt barnbidrag	11
God man och förvaltare	13
Habilitering	2-3
Hjälpmedel	3
Idrottsföreningar	13
Kontakt dagar	9
Kontaktperson	4
Korttidstillsyn för skolgång över 12 år	5
Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	5
Ledsagarservice	4
Läger/ familjedagar	12
Merkostnadsersättning	8, 10
Omvårdnadsbidrag	8
Parkeringsstillstånd	7
Personlig assistans, LSS och Socialförsäkringsbalken	4, 8
Planer, habiliterings- och individuella	2, 6
Råd och stöd	2
Sjukersättning	11
Studiehjälp	13
Socialtjänst	6
Särskilt pensionstillägg till folkpension	12
Tandvård	3
Tillfällig föräldrapenning	9
Överklagande	12

Idrottsföreningar

Rekryteringsgruppen i Dalarna arbetar med att aktivera rörelsehindrade. Tfn 023-191 14. *Dalarnas handikappidrottsförbund - DHIF* Länstäckande handikappidrott. Tfn 070-263 21 43.

God man och förvaltare

Den som har svårt att själv sköta personliga angelägenheter, rättsliga och/eller ekonomiska frågor kan ansöka om en god man. Behövs ytterligare stöd kan en förvaltare tillsättas. En sådan har större bestämmanderätt än en god man.

Tala med överförmyndarverksamheten eller Habiliteringens kurator.

Studiehjälp

Är man under 20 år och studerar på gymnasieskola får man studiehjälp från CSN 10 mån/år. Denna består av *studiebidrag* på 1 250 kr/mån som betalas ut automatiskt, eventuellt ett *extra tillägg* som kan beviljas familjer med låg inkomst och ett *inackorderingstillägg* som kan beviljas om den studerande p g a lång restid är bosatt på studieorten (utbildningen får då ej finnas på hemorten). Fr o m höstterminen det år man fyller 20 kan man ej få studiehjälp, men däremot studiemedel. Studiemedel består av en bidragsdel och en lånedel.

Det finns dessutom ett bidrag från CSN som ska täcka kost, logi och hemresor om man studerar på något av riksgymnasierna för funktionshindrade.

Tala med CSN, Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

REGION DALARNA

Habiliteringen i Region Dalarna

erbjuder habilitering enligt Hälso- och sjukvårdslagen, HSL samt Råd och stöd enligt LSS.

Habilitering

Habilitering erbjuder individuellt anpassade insatser till personer med medfödda eller tidigt förvärvade funktionsnedsättningar före 16 års ålder. Framför allt till personer med

- intellektuell funktionsnedsättning
- autism (gäller barn remitterade före 6 års ålder)
- stora och varaktiga funktionsnedsättningar
- rörelsehinder/psykomotorisk utvecklingsförsening
- hjärnskada förvärvad före 16 års ålder och som medför bestående funktionsnedsättning

Råd och stöd

Den som omfattas av LSS, eller anhöriga till denna, kan ansöka om råd och stöd av personer som är väl insatta i frågor som rör funktionsnedsättning. Råd och stöd ges som ett komplement till habilitering.

Ansökan: Ansökan om råd och stöd lämnas in till Habiliteringen där även beslutet fattas.

Överklagan: Beslut om råd och stöd kan överklagas i Förvaltningsrätten.

Tala med Habiliteringens avdelningschef, kurator eller annan behandlande personal.

Habiliteringsplan

Den som har kontakt med Habiliteringen erbjuds en habiliteringsplan. Planen är en överenskommelse mellan den enskilde och Habiliteringen angående planerade insatser.

Besök vid Habiliteringen

Besök är avgiftsfria. Om avbokning av besök sker senare än 24 timmar före utsatt tid eller vid uteblivet besök, faktureras en särskild avgift på 300 kr + faktureringsavgift. Egenavgift för sjukresor med taxi/specialfordon är 150 kr/enkel resa för vuxna. Tala med personal i Habiliteringens reception.

Tillfällig föräldrapenning går att ansöka om från försäkringskassan vid behandlingskontakt hos Habiliteringen.

Se tillfällig föräldrapenning sid 9.

Hjälpmedel

Hjälpmedel av olika slag utprovas och en del hjälpmedel kan efter förskrivning fås till en kostnad av 150:-.

Tala med arbetsterapeut och sjukgymnast på vårdcentral eller Habiliteringen.

Fria blöjor mm.

Fria blöjor mm kan erhållas till vissa barn med bestående medicinska funktionsnedsättningar. Gäller barn över fyra år.

Tala med distriktssjuksköterska eller Habiliteringens sjuksköterska.

Tandvård

Den som omfattas av LSS kan ha rätt till kostnadsfri munhälsobedömning samt nödvändig tandvård, till samma kostnad som gäller för besök inom Hälso- och sjukvården.

Tandvårdsstödet gäller från och med det år då den fria tandvården upphör.

Tala med kommunens LSS-handläggare, Enheten för tandvårdsstöd i Säter, eller Habiliteringens kurator.

Patientskadeförsäkring

Den som drabbas av personskada i samband med hälso-, sjuk- och tandvård i Sverige kan i vissa fall få patientskadeersättning.

För ytterligare information kontakta LÖF, tfn 08-55101000, www.lof.se.

Patientnämnden

Patientnämnden kan informera patienten om gällande lagar för hälso- och sjukvård samt hjälpa till att föra ärenden vidare till ansvariga inom vården.

För ytterligare information kontakta Patientnämnden, tfn 023-49 01 00.

Vårdgaranti

Den innebär bland annat att en patient med remiss ska erbjudas kontakt inom 90 dagar. Med undantag för autismdiagnos/frågeställning när det gäller barn i förskoleåldern. Då ska kontakt erbjudas inom 30 dagar.

ÖVRIGT

Fondmedel

Kan sökas genom t.ex. kommunen, landstinget, församlingar, stiftelser och andra organisationer.

Oftast krävs intyg.

Tala med respektive fondförvaltare eller Habiliteringens kurator.

Fritid

Kommunen har ett generellt ansvar för fritidsverksamhet som är anpassad för personer med en funktionsnedsättning.

Tala med kommunens fritidsförvaltning eller Habiliteringens personal.

Läger/ familjedagar

Tips kan erhållas på Habiliteringen.

Tala med Habiliteringens konsulent eller kurator.

Överklagande

Beslut enligt LSS/Socialförsäkringsbalken samt vissa beslut vid försäkringskassan kan överklagas.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Särskilt pensionstillägg till folkpension

Kan betalas ut till den som varit hemma och vårdat ett barn med funktionsnedsättning i minst sex vårdår, och därmed avstått från förvärsarbete.

Tala med Pensionsmyndigheten.

Förlängt barnbidrag

Utbetalas när ett barn fyllt 16 år om barnet går i grundskola eller särskola. Betalas automatiskt ut från Försäkringskassan.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Aktivitetsersättning

Kan ansökas om när arbetsförmågan är varaktigt nedsatt eller vid förlängd skolgång. Gäller från 1 juli det år man fyller 19, till och med månaden före man fyller 30 år. Vid aktivitetsersättning kan man ansöka om särskild ersättning för aktiviteter.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Sjukersättning

Sjukersättning vid stadigvarande nedsatt arbetsförmåga kan utbetalas från och med månaden man fyller 30 till och med 64 år.

Från och med juli det år du fyller 19 år kan du få hel sjukersättning om det är troligt att du aldrig kommer att kunna arbeta.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

KOMMUNEN

Insatser enligt LSS

Personlig assistent eller ekonomiskt stöd till sådan assistans

Personer som omfattas av LSS och har en grav funktionsnedsättning, kan ha rätt till personlig assistans. Insatsen är till för personer med omfattande funktionsnedsättningar, som behöver hjälp med personlig hygien, av- och påklädning, att äta och att kunna kommunicera med andra.

Inom barnomsorg och skola är respektive verksamhet ansvarig för personlig assistent/pedagogisk resurs till barn/ungdomar om ej särskilda skäl föreligger. Tala med skolans rektor.

Se personlig assistans sid 8 vid behov av assistent över 20 h/vecka. Personer kan även få tillfälligt utökad assistans från kommunen.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Ledsagarservice

En insats som ska underlätta för personer med funktionsnedsättning att delta i samhällslivet. Insatsen bör ha karaktären av personlig service och anpassas efter de individuella behoven, exempelvis för att besöka vänner samt delta i fritids- och kulturaktiviteter.

För de personer som omfattas av LSS kan ansökan göras hos LSS-handläggare.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Kontaktperson

En kontaktperson ska vara en medmänniska, en vän. Kontaktpersonen ska underlätta ett självständigt liv i samhället.

För dem som omfattas av LSS kan ansökan göras hos LSS-handläggare.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Avlösarservice

Med avlösarservice avses avlösning i det egna hemmet. Avlösarservice ska göra det möjligt för anhöriga att få avlastning och kunna utträta sysslor utanför hemmet.

För dem som omfattas av LSS kan ansökan göras hos LSS-handläggare.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Vistelse i annan familj kan beviljas för att anhöriga ska få avlösning i vården, men också som rekreation för personen med funktionsnedsättning.

Korttidsvistelse kan även beviljas i korttidshem eller i form av lägerverksamhet av samma skäl som korttidsvistelse i annan familj.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Korttidstillsyn är till för skolbarn med funktionsnedsättning över 12 år och som omfattas av LSS. Insatsen gäller före och efter skoldagen samt under lov.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar

För barn och ungdomar med funktionsnedsättning, som inte kan bo hos sina föräldrar, kan boende hos en annan familj eller boende i en bostad med särskild service för barn och ungdomar vara ett alternativ. För dem som omfattas av LSS kan ansökan göras hos LSS-handläggare.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

FÖRSÄKRINGSKASSAN forts.

Merkostnadsersättning

Kan erhållas tillsammans med sjukersättning/aktivitetsersättning eller som självständig förmån, om personen behöver tidskrävande hjälp av annan för att klara daglig livsföring, kunna förvärvsarbeta/studera eller har/kommer att få betydande merkostnader p g a funktionshindret. Merkostnadsersättningen kan beviljas till den vuxne fr o m att föräldrars försörjningsskyldighet upphör. Beviljad assistansersättning kan påverka merkostnadsersättningen.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Bostadsbidrag

Hushåll med medlem med funktionsnedsättning kan i vissa fall få bostadsbidrag för högre boendekostnad. Detta gäller om bostaden är större än normalt eller på annat sätt anpassad för den funktionsnedsatte och därmed dyrare. Inkomstprövat bidrag.

Tala med Försäkringskassan.

Bostadstillägg

Kan sökas av den som har aktivitetsersättning eller sjukersättning.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Bidrag till bil – Bilstöd

Kan erhållas av den som p g a varaktig funktionsnedsättning har väsentliga förflyttningssvårigheter eller har svårt att anlita allmänna kommunikationer. Kan också erhållas av förälder som bor tillsammans med funktionshindrat barn och behöver bilen för att kunna förflytta sig med barnet. Man kan söka:

- grundbidrag (ej inkomstprövat)
- anskaffningsbidrag (inkomstprövat)
- anpassningsbidrag (för speciell anpassning)

I särskilda fall kan du även få bidrag till körkortsutbildning.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Tillfällig föräldrapenning

Barn 0 t o m 11 år

Tillfällig föräldrapenning utbetalas vid barns sjukdom, samt kan även utbetalas vid besök på Habiliteringen.

Tillfällig föräldrapenning kan utbetalas för hel, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ dag.

Båda föräldrarna kan erhålla ersättning samtidigt när det krävs för behandling av barnet. Barnet behöver inte vara närvarande.

För barn yngre än 240 dagar gäller rätt till tillfällig föräldrapenning endast om barnet är sjukt eller har stadigvarande tillsyn utom hemmet. I vissa fall kan tillfällig föräldrapenning betalas ut för ett sjukt eller funktionshindrat barn som är yngre än 240 dagar. Det gäller bl a när en förälder besöker en institution, t ex Habiliteringen.

Barn som fyllt 12 men inte 16

Tillfällig föräldrapenning kan, vid sjukdom hos barnet, i vissa fall utbetalas, om det föreligger ett särskilt behov av tillsyn eller vård utöver vad som är fallet beträffande barn i motsvarande ålder.

I övrigt gäller samma regler som när barnet är 0-11 år.

16 t o m 20 år

Tillfällig föräldrapenning kan utbetalas vid sjukdom om personen är 16 t o m 20 år (t o m vårterminen det år personen fyller 23 år om personen är särskoleelev eller går på Rh-gymnasium) och omfattas av LSS.

Upp till 18 år

Föräldrar till ett svårt sjukt barn, som inte har fyllt 18 år, har rätt till tillfällig föräldrapenning under ett obegränsat antal dagar.

Båda föräldrarna har rätt till ersättning för samma barn och tid.

Kontakt dagar

För de barn som omfattas av LSS har barnets föräldrar rätt till 10 kontakt dagar per barn och år från födseln till dess barnet fyllt 16 år. Dessa kan användas t ex för att kunna delta i föräldrautbildning eller besöka barnet i förskola/skola.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

KOMMUNEN forts.

Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

För vuxna med funktionsnedsättning som omfattas av LSS. Bostad med särskild service ska kunna utformas på olika sätt. Huvudformerna ska vara servicebostad och gruppbofastad. Man kan även ges rätt till en av kommunen anvisad särskilt anpassad bostad.

Daglig verksamhet

Vissa personer som omfattas av LSS har rätt till daglig verksamhet.

Den dagliga verksamheten ska bidra till personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Individuell plan

Den som har insatser enligt LSS kan begära en individuell plan.

I samråd med personen ska då upprättas en plan över beslutade och planerade åtgärder. I planen ska även redovisas åtgärder som vidtas av andra än kommunen eller landstinget.

Tala med kommunens LSS-handläggare eller Habiliteringens kurator.

Socialtjänsten

De som inte har rätt till LSS kan ansöka om hjälp och stöd från socialtjänsten.

Du behöver inte veta exakt vilken insats du vill ansöka om. Tillsammans med en socialsekreterare gör man en utredning/kartläggning för att se vilka behov som finns.

Tala med kommunens socialtjänst eller Habiliteringens kurator.

KOMMUNEN forts.

Färdtjänst

Du kan få tillgång till färdtjänst om du i mer än tre månader har en funktionsnedsättning som gör att du har svåra svårigheter att förflytta dig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

Tala med Dalatrafik om färdtjänstfrågor.

<https://www.dalatrafik.se/sv/serviceresor/fardtjanst/fardtjanst/>

Riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst ges till personer som till följd av stora och varaktiga funktionsnedsättningar måste resa på ett särskilt kostsamt sätt, eller då denna ska resa över flera kommuner. Ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.

Tala med Dalatrafik om riksfärdtjänstfrågor.

<https://www.dalatrafik.se/sv/serviceresor/fardtjanst/riksfardtjanst/>

Parkeringsstillstånd

Rörelsehindrade personer och föräldrar till barn med rörelsehinder kan ansöka om parkeringsstillstånd om den rörelsehindrade har svårt att förflytta sig längre sträckor. Läkarintyg erfordras.

Tala med kommunens handläggare av gatu- och trafikfrågor.

Bostadsanpassningsbidrag

Kan ansökas om för att anpassa bostaden efter en funktionsnedsatt persons behov. Gäller både ny- och ombyggnad.

Tala med Habiliteringens, vårdcentralens eller kommunens arbetsterapeut.

Hemtjänst/Boendestöd

Kan ansökas om för att få stöd vid aktiviteter i vardagen som en funktionsnedsatt person har behov av.

Tala med kommunens biståndshandläggare.

FÖRSÄKRINGSKASSAN

Personlig assistans – Socialförsäkringsbalken kap 51

Personer som omfattas av LSS och har grava funktionsnedsättningar, kan ha rätt till personlig assistans för sina personliga behov, om de grundläggande behoven överstiger 20 tim/vecka.

Se personlig assistent enligt LSS sid. 4.

Beviljad personlig assistans kan påverka omvårdnadsbidragets och/eller merkostnadsersättningens storlek.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.

Omvårdnadsbidrag

Omvårdnadsbidrag kan beviljas föräldrar med ett funktionsnedsatt barn som är i behov av särskild tillsyn, vård och träning. Kan gälla t o m 30 juni det år barnet fyller 19 år.

Beviljad personlig assistans kan påverka omvårdnadsbidragets storlek.

Man kan beviljas $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ eller helt omvårdnadsbidrag. Den vårdbehovsgrundade delen är *pensionsgrundande inkomst och skattepliktig*.

Merkostnadsersättning

Vid stora merkostnader kan föräldrar ansöka om merkostnadsersättning. Den är *ej skattepliktig och ej pensionsgrundande*. Som merkostnader betraktas t.ex. nödvändig speciell kost, onormalt slitage av kläder och möbler samt anpassning av bostaden.

Beviljad personlig assistans kan påverka merkostnadsersättningens storlek.

Tala med Försäkringskassan eller Habiliteringens kurator.